
АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА: ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

Юлія ФРАНЧУК

На даному етапі розвитку ми знаємо, що однією з проблем суспільства є корупція, яка споконвічно залишається однією з найболючіших соціальних хвороб. Це явище гальмує процес еволюції правової системи держави та разом із тим унеможливує наближення України до передових світових показників рівня життя. Тому в процесі демократичних перетворень одним із пріоритетних завдань є подолання корупції, а саме: формування антикорупційної політики.

Дослідженням аспектів державної антикорупційної політики в Україні присвячена низка робіт таких вітчизняних учених, як: В. Журавський, М. Камлик, Я. Кашуба, О. Маркєєва, М. Мельник, Є. Невмержицький, О. Рудик, А. Сафоновенко, В. Циганков, а також закордонних громадських діячів: А. Ослунда, М. Йованович, Х. Мінгареллі, К. Ланчінскаса.

Сьогодні процес формування та реалізації антикорупційної політики є одним з ключових завдань влади в Україні, тому від правильного розуміння її суті та значення залежить результативність заходів, що вживаються для мінімізації проявів корупції.

Під антикорупційною політикою Д. Г. Заброта розуміє передбачений законами та підзаконними нормативно-правовими актами комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, що формуються і реалізуються органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськістю з метою виявлення, припинення фактів корупції та усунення її детермінант, відновлення порушених прав і законних інтересів фізичних, юридичних осіб та держави [1, с. 103]. Зі свого боку С. Лазаренко вважає, що провідним принципом усієї антикорупційної політики має

бути постійне підвищення ризиків, вартості втрат і рівнів нестабільності для залучених до корупції державних посадовців, представників бізнесу та громадян. В Україні корупція виявляється, передусім, у формі зловживань в органах державної влади, яким сприяють такі фактори, як: широкі дозвольно-розпорядчі повноваження посадових і службових осіб; низька ефективність і невідповідність правоохоронної системи визначеним вимогам; велика кількість дозвольних документів, податків і зборів; правовий нігілізм; бюрократизм на державній службі.

Питання формування та реалізації антикорупційної політики у вітчизняному законодавстві регулює Розділ III Закону України “Про запобігання корупції”. Відповідно ч. 3 ст. 18 даного Закону антикорупційна стратегія розробляється Національним агентством на основі аналізу ситуації щодо корупції, а також результатів виконання попередньої антикорупційної стратегії [2].

Першим документом, який можна підвести під категорію національної антикорупційної стратегії, стала Національна програма боротьби з корупцією від 10.04.1997 [3, с. 5]. У 2011 році розпочався процес оновлення антикорупційного законодавства та приведення його відповідно до міжнародних норм. Прийняття Закону України “Про засади запобігання та протидії корупції” сприяло зміцненню антикорупційної законодавчої бази України, проте цей закон був лише черговою спробою створити нормативно-правові засади для запобігання та протидії корупції [4, с. 40].

У процесі формування та реалізації антикорупційної політики в Україні значна роль належить визначенню стратегії, тактики та конкретних заходів антикорупційної діяльності. Розробка і координація впровадження Антикорупційної стратегії є відповідальністю Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК), закріпленою за ним на законодавчому рівні. На даний час прийнято за основу Про-

---

ект Закону України “Про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки”, яким пропонується затвердити Антикорупційну стратегію на 4 роки, що базуються на поєднанні двох підходів: подальше удосконалення загальної системи запобігання та протидії корупції; мінімізація та її подолання у найбільш пріоритетних соціальних сферах. Також необхідно зазначити, що даний Проект Закону пропонує внести зміни до деяких положень Закону України “Про запобігання корупції” з метою підвищення ефективності механізмів моніторингу та координації реалізації державної антикорупційної політики [5].

Визначаючи пріоритетні напрями антикорупційної політики, не слід нехтувати думками міжнародних громадських діячів, зокрема С. Роуз-Аккерман наголошує на тому, що антикорупційна політика буде ефективнішою в разі впливу міжнародних організацій шляхом використання різних програм розвитку, контролю за “відмиванням грошей” і за доходами високопосадовців.

Корупція досі залишається проблемою на глобальному рівні та потребує суттєвих змін і негайного втручання. Розробка та реалізація антикорупційної політики в державі дозволить мінімізувати причини та виключити умови, які сприяють поширенню корупції у різних сферах суспільства. Ураховуючи те, що корупція без постійної протидії їй має здатність розповсюджуватися, необхідно не тільки вдосконалення антикорупційного законодавства, а й підвищення правосвідомості у населення шляхом поширення знань про корупцію, причини її виникнення та поширення, засади попередження та протидії даному явищу.

Список використаних джерел

1. Заброта Д. Г. Поняття державної антикорупційної політики. *Право і безпека*. 2012. № 2. 105 с.

---

2. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

3. Кустова Т. Стан наукового дослідження проблеми формування й реалізації антикорупційної політики в системі державної служби. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2016. Вип. 2. С. 1–10.

4. Ткаченко І. В. Проблемні питання формування та реалізації державної антикорупційної політики на сучасному етапі розвитку політичної системи України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Політологія*. 2017. Вип. 2. С. 38–42.

5. Про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки : Проект Закону. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/199198.html>